

Anne Franková (1929 - 1945): Deník (1942 – 1945)

Struktura zkoušky:

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje); 2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

3. Námět, témata, hlavní motivy; 4. Zvláštnosti kompozice;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

Středa 8. července 1942

Milá Kitty,

od nedělního rána do teď jako by uběhly roky. Stalo se toho tolik, že se zdá, jako by se celý svět najednou převrátil vzhůru nohama, ale Kitty, jak vidíš, ještě žiju, a to je hlavní, říká taťka. Ano, skutečně, ještě žiju, ale nechtěj vědět kde a jak. Nejspíš mi dneska ani za mák nerozumíš, a tak ti pro začátek vypovím, co se stalo v neděli odpoledne.

Ve tři hodiny (Hello na chvíli odešel, ale měl se ještě vrátit) někdo zazvonil, já to neslyšela, jelikož jsem lenošila na lehátku na verandě a četla si na sluníčku. Po chvíli se u dveří do kuchyně objevila Margot v rozrušeném stavu.

„Taťka dostal předvolání od SS,“ zašeptala.

„Mamka už šla k panu van Daanovi.“ (Van Daan je dobrý známý a společník taťkovy firmy.)

Příšerně jsem se vyděsila, předvolání, každý ví, co to znamená, v duchu jsem už viděla koncentrační tábory a samotu cel, a tam bychom měli nechat taťku odjet? „Samozřejmě tam nepůjde,“ prohlásila Margot, když jsme čekaly v pokoji na mamku. „Mamka se šla k van Daanovým zeptat, jestli můžeme přejít do úkrytu zítra. Van Daanovi tam budou s námi. Bude nás tam sedm.“ Ticho. Nemohly jsme mluvit dál, pomyslení na taťku, jak šel nic zlého netuše na návštěvu do Židovské invalidovny, čekání na mamku, horko, napětí, to všechno nám bralo řeč.

Najednou další zazvonění. „To je Hello,“ řekla jsem.

„Neotvírej,“ zadržela mě Margot, ale bylo to zbytečné, slyšely jsme mamku s panem van Daanem, jak mluví dole s Hellem, pak vešli a zavřeli za sebou dveře. Po každém zazvonění jsme se teď já nebo Margot musely jít potichoučku podívat, jestli je to taťka, nikomu jinému jsme neotvíraly. Poslali nás s Margot z pokoje, van Daan si chtěl promluvit s mamkou o samotě.

Když jsme s Margot seděly u nás v ložnici, svěřila mi, že nepovolali taťku, ale ji. Zase jsem se vyděsila a dala se do pláče. Margot je šestnáct, to chtějí odvázet tak mladé holky samotné, ale ona tam naštěstí nepůjde, mamka to říkala, a tam nejspíš mířila i taťkova slova, když se mnou mluvil o odchodu do úkrytu.

Ukryt se, kde se ukryjeme, ve městě, na venkově, v domě, v nějaké boudě, kdy, jak, kde...? Tolik otázek, které jsem nemohla položit, a přesto se mi nepřestávaly vracet.

Začaly jsme si s Margot balit to nejnnutnější do školní brašny. První, co jsem do ní strčila, byl tenhle zápisník v kartonových deskách, pak natáčky, kapesníky, učebnice, hřeben, staré dopisy; měla jsem plnou hlavu ukrývání, a tak jsem do brašny strkala nejpraštější nesmysly, ale nelituji toho, záleží mi víc na vzpomínkách než na šatech.

II. Nebeletristický text:

Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu; B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Scenáristou komiksové adaptace *Deníku Anne Frankové* je sice filmový režisér, avšak hlavní předností komiksového média, tedy zkratku a nadsázku, si osvojil skvěle.

Ikona holocaustu v komiksu

Ari Folman, David Polonsky: *Deník Anne Frankové*. Přel. **Magda de Bruin Hübllová**, Triáda, Praha, 2017, 152 s.

[Deník Anne Frankové](#) je jedna ze zásadních knih o holocaustu, povinná četba ve většině evropských a amerických škol, cosi nezpochybnitelného. Ale zároveň je možné, že narůstající ikoničnost a „oficiálnost“ začíná od jeho čtení odrazovat ty, kteří by jej měli číst především, tedy dospívající. I proto se zřejmě Fond Anne Frankové, který založil její otec, jenž jako jediný z rodiny válku přežil, obrátil na izraelského filmového režiséra **Ariho Folmana**, aby *Deníku* dal podobu animovaného filmu a také komiksu. Folman je dobře známý i u nás, promítaly se tu oba jeho skvělé animované filmy, jak osobní dokument *Valčík s Baširem* (2008) o válce v Bejrútu, tak zčásti hraná, zčásti animovaná psychedelická sci-fi *Futurologický kongres* (2013) podle předlohy [Stanislawa Lema](#).

Těžko samozřejmě předvídat, jak dopadne filmová verze *Deníku*, přece jen předtím Folman pracoval s materiálem kontroverznějším, osobnějším, ne tak posvátným. Ale přístup, jaký zvolil k adaptaci komiksové, dává naději, že se povede i ta filmová. Folman totiž s pokorou přistupuje jak k textu třinácti- až patnáctileté dívky, tak ke komiksovému médiu jako takovému. Uvědomuje si, že komiks má tendenci literární text zjednodušovat, ba trivializovat, ale zároveň dokáže být silný ve zkratce a nadsázce, v obrazových metaforách a atmosféře. Tendenci k trivializaci se Folman vyhýbá jednak razantním zkrácením úvodních pasáží textu, které se věnují běžnému životu v době, než se Frankovic rodina skryla v tajném domě, dále pak zařazením celých pasáží z deníku v psané formě. Folman v doslovu uvádí, že tak učinil proto, aby byl patrný intelektuální i literární vývoj Anne Frankové, důvodem druhým může být výrazná introspektivnost těchto pasáží, do komiksové formy obtížněji převoditelná. Jinak se ale drží toho podstatného: totiž ukázat, že pronásledovaní Židé nebyli nějaké bytosti z jiného světa, že žili všední život stejně jako všichni jejich spoluobčané, než jeden šílenec jejich národ zneužil k politickému vzestupu. A že ten život, alespoň v případě náctileté dívky, nebyl zas o tolik jiný než životy jejich současných vrstevnic. Tedy že kromě starostí o jídlo, ponorkové nemoci a strachu před odhalením úkrytu řešila také jejímu věku případnější věci jako poznávání vlastní ženskosti včetně anatomických detailů či pubertální vymezení se uvnitř rodiny, zde komplikované ještě tím, že na malém prostoru s nimi bydlela rodina další.

Druhý text je recenze. Hlavním sdělením tu je fakt, že komiksová verze Deníku je vytvořena zkušeným umělcem, byť filmovým, že komiks může být i o vážných věcech a že dokáže z textu příběhu zdůraznit věci, které čtenář psané verze třeba tolik nepostřehne – jaké? Viz závěr textu.